

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü

HASTA VE YAŞLI HİZMETLERİ ALANI
HASTA VE YAŞLI ÖZ BAKIMINA DESTEK
OLACAKLARIN EĞİTİMİ
KURS PROGRAMI

Ankara, 2016

İÇİNDEKİLER

PROGRAMIN ADI	1
PROGRAMIN DAYANAĞI	1
PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI	1
EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ	1
PROGRAMIN AMAÇLARI	1
PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR.....	2
PROGRAMIN KREDİSİ.....	3
PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ.....	3
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR.....	5
PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ	6
BELGELENDİRME.....	6

PROGRAMIN ADI

Hasta ve Yaşlı Öz Bakımına Destek Olacakların Eğitimi

PROGRAMIN DAYANAĞI

1. 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu
2. Evde Bakım Hizmetleri Sunumu Hakkında Yönetmelik
3. 5378 Sayılı Engelliler Kanunu
4. Talim ve Terbiye Kurulu'nun 02/06/2016. tarih ve 51 sayılı kararı ile kabul edilen, "Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Anadolu Meslek ve Anadolu Teknik Programı Hasta ve Yaşlı Hizmetleri Alanı Çerçeve Öğretim Programı"

PROGRAMA GİRİŞ KOŞULLARI

1. En az okur-yazar olmak.
2. 17 yaşını tamamlamış olmak
3. Bu kurs programını almak için bedensel ve ruhsal bir engeli olmadığını belgelendirmek

EĞİTİMCİLERİN NİTELİĞİ

1. Talim ve Terbiye Kurulunca yayınlanan "Öğretmenlik Alanları, Atama ve Ders Okutma Esasları" göre atanan;
  - a) Sağlık Hizmetleri öğretmenleri
  - b) Hasta ve Yaşlı Hizmetleri öğretmenleri
2. Evde Bakım Hizmetleri alanında eğitim almış ve tercihen sektör deneyimi olan meslek elemanları
3. Yaygın eğitim kurumları yönetmeliğine göre usta öğretici olarak görevlendirileceklerden "Hasta ve Yaşlı Hizmetleri" alanında en az 4. Seviye eğitim aldığını belgelendirenler.

PROGRAMIN AMAÇLARI

Hasta ve Yaşlı Öz Bakımına Destek Olacakların Eğitimi kursunu bitiren bireyin;

1. Etik ile ilgili kavram ve ilkeleri benimsemesi,
2. Kişisel bakımın önemini kavraması,
3. Besin öğeleri ve gruplarını ayırt etmesi,
4. Beslenme kuralları ve değişik durumlarda beslenme özelliklerini açıklaması,
5. Vücut mekaniğini koruma ve doğru kullanması,
6. Yaşlı ve Hastalarda Fizikse Aktivite ve Egzersizin önemini kavraması,

7. Engelli bireylere sunulan hizmetleri açıklaması,
8. Akıl ve ruh sağlığını korumanın öneminin farkında olması,
9. İlk yardımın temel kavramlarını, amaçlarını ve temel uygulamalarını açıklaması,
10. Güvenli ilk yardım uygulaması için alınması gereken önlemleri ve önemini açıklaması,
11. Akılcı ilaç kullanımını açıklaması,
12. Akılcı ilaç kullanımının öneminin farkında olması,
13. Ev kazaları ve alınacak önlemler hakkında bilgi sahibi olması,
14. Ağır hastalık ve vefat durumlarında yapılması gerekenler hakkında bilgi sahibi olması,
amaçlanmaktadır.

PROGRAMIN UYGULANMASIYLA İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Kurs programı aşağıda belirtilen hususlar çerçevesinde düzenlenmiştir.

1. Bu kurs programında; evde bakıma ihtiyacı olan hastası veya yaşlısı bulunan aile bireylerine bakım süreci ile ilgili farkındalık kazandırmak amaçlanmaktadır. Bakımın ev ortamında başlatılması, sürdürülmesi, takibinin sağlanması ve gerekli sosyal ve psikolojik destek hizmetlerinin alınabilmesi için sağlık personelinin destek alma yollarını öğretmek; ayrıca sağlık personellerinin bilgilendirmeleri doğrultusunda bakımları konusunda hasta ve yaşlıya yardımcı olmaları hedeflenmektedir.
2. Ağırlıklı olarak bireysel öğrenmeyi destekleyici yöntem ve teknikler uygulanır.
  - a) Anlatım, beyin fırtınası, soru-cevap, demonstrasyon, rol yapma yöntemleri uygulanır.
  - b) Eğitimciler bireylere rehberlik eder.
  - c) Bireyler kendi kendine öğrenmeye teşvik edilir.
  - d) Bireylerin aktif olarak katılımı sağlanır.
  - e) Bireyler araştırmaya yönlendirilir.
  - f) Bireyler kendi kendini değerlendirebilir.
- 3) Konular basitten karmaşığa, kolaydan zora göre yer alacak şekilde düzenlenmiştir.
- 4) Programın uygulanması sürecinde ders içi uygulamalar yaptırılacaktır. Ayrıca bakıma ihtiyacı olan hasta ve yaşlıların evlerine bakımın nasıl verildiğini gözlemlemek için ziyaretler düzenlenecektir.
- 5) Eğitimciler tarafından hasta ve yaşlılara verilecek bakımlara ilişkin örnekler sunulacak ve kursiyerlere bakım uygulamaları yaptırılacaktır.

- 6) Kurs programı sonunda kursiyerler teorik ve uygulamalı sınava tabi tutulacaktır.
- 7) Program, Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğüne bağlı eğitim kurumlarında uygulanır. Kurs programının amaçlarını yerine getirmek için gerekli donanımlar ve ekipmanlar sağlanır, uygulamalar uygun ve yeterli bir ortamda yapılır.
- 8) Program uygulanırken kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/öğretici tarafından hazırlanan ders notlarından yararlanılabilir.

PROGRAMIN KREDİSİ

Genel kurs programlarında kredilendirilme yapılmamaktadır.

PROGRAM SÜRESİ VE İÇERİĞİ

Kurs programının süresi; günde en fazla 8 ders saati uygulanacak şekilde toplam **160** ders saatidir.

İÇERİK:

1. ETİK
  - 1.1. Etik kavramı
  - 1.2. Etik ilkeler
  - 1.3. İnsan Hakları
  - 1.4. Hasta Hakları
  - 1.5. Engelli Hakları
  - 1.6. Engelli Bireylere Sunulan Hizmetler
  - 1.7. Bakım Hizmetleri ile İlgili Başvurulacak Kurum ve Kuruluşlar
2. KİŞİSEL BAKIM
  - 2.1. Hijyen Kuralları
  - 2.2. Vücut Temizliği ve Önemi
  - 2.3. Yaşlı ve Hastanın Günlük Bakım İhtiyaçları
    - 2.3.1. El Ayak Bakımı
    - 2.3.2. Ağız ve Diş Bakımı
    - 2.3.3. Saç Bakımı
    - 2.3.4. Cilt Bakımı
  - 2.4. Yaşlı ve Hastalarda Kıyafet Değişimi
  - 2.5. Yaşlı ve Hastalarda Boşaltım İhtiyacının Karşıllanması ve Önemi
  - 2.6. Yaşlı ve Hastalarda Vücut Temizliğinin Önemi
  - 2.7. Yaşam Alanlarını Düzenleme

3. BESLENME

3.1. Besin Ögeleri ve Besin Grupları

3.2. Hastalık durumlarında Beslenme

3.2.1. Sindirim Sistemi hastalarında Beslenme ve Önemi

3.2.2. Böbrek Hastalarında Beslenme ve Önemi

3.2.3. Enfeksiyon Hastalarında Beslenme ve Önemi

3.2.4. Kalp Hastalarında Beslenme ve Önemi

3.2.5. Diabet Hastalarında Beslenme ve Önemi

3.2.6. Kansere Hastalarında Beslenme ve Önemi

3.2.7. Yanıklı Hastalarda Beslenme ve Önemi

3.3. Yaşlılarda Beslenme ve Önemi

4. VÜCUT MEKANİĞİ

4.1. Vücut Mekanizmasını Koruma ve Doğru Kullanma

4.2. Yaşlı ve Hastaya Bakım Veren Kişinin Sırt ve Bel Sağlığı

5. AKTİVİTE VE EGZERSİZ

5.1. Fiziksel Aktivite ve Egzersiz Arasındaki Fark

5.2. Yaşlı ve Hastalarda Fiziksel Aktivite ve Egzersizin Önemi

5.3. Yaşlı ve Hastalarda Uygulanabilecek Fiziksel Aktivite ve Egzersizler

6. ENGELLİ BİREYLERE BAKIM HİZMETLERİ

6.1. Engelli Hakları

6.2. Engelli Bireylere Sunulan Hizmetler

7. AKIL VE RUH SAĞLIĞI

7.1. Sağlıklı Yaşam İçin Akıl ve Ruh Sağlığının Önemi

7.2. Kişisel ve Çevresel Faktörlerin Ruh Sağlığı Üzerine Etkileri

7.3. Akıl ve Ruh Sağlığını Koruma

7.4. Yaşlı ve Hastalarda Davranış Değişiklikleri ve Öneriler

8. İLK YARDIM

8.1. İlk Yardımla İlgili Temel Kavramlar

8.2. İlk Yardımın Amaçları ve Temel Uygulamaları

8.3. Olay Yerini Değerlendirme

8.4. Temel Yaşam Desteği

8.5. Solunum Yolu Tıkanmalarında İlk Yardım

- 8.6. Kanamalarda ve Şokta İlk Yardım
- 8.7. Yaralanmalarda İlk Yardım
- 8.8. Göze, Kulağa ve Buruna Yabancı Cisim Kaçması Durumunda İlk Yardım
- 8.9. Yanık, Donma ve Sıcak Çarpmasında İlk Yardım
- 8.10. Kırık, Çıkık ve Burkulmalarda İlk Yardım
- 8.11. Bilinç Kaybı, Nedenleri ve İlk Yardım
- 8.12. Zehirlenmelerde İlk Yardım
- 8.13. Hayvan ısırma ve Sokmalarında İlk Yardım
- 8.14. Hasta veya Yaralı Taşımanın Kuralları ve Teknikleri

9. AKILCI İLAÇ KULLANIMI

- 9.1. Yaşlı ve Hastalarda İlaç Takibi ve Önemi
- 9.2. Akılcı İlaç Kullanımı Kavramı
- 9.3. Akılcı İlaç Kullanımında Dikkat Edilecek Hususlar
- 9.4. Akılcı İlaç Kullanımında Yaşlı ve Hasta Yakınlarının Bilmesi Gerekenler

10. EV KAZALARI VE ALINACAK ÖNLEMLER

- 10.1. Yaşlı ve Hastaların Sık Maruz Kaldıkları Ev Kazaları
- 10.2. Yaşlı ve Hastaların Ev Kazalarından Korunması İçin Yapılacaklar
- 10.3. Yaşlı ve Hastaların Ev Kazasına Maruziyeti Sonrası Yapılacaklar

11. AĞIR HASTALIK VE VEFAT DURUMU

- 11.1. Ölüm Kavramı
- 11.2. Evde Ölüm Durumunda Yapılması Gerekenler

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRMEYLE İLGİLİ ESASLAR

Bireylerin, çeşitli ölçme araçları kullanılarak;

1. Kursun amaçlarına ulaşıp ulaşmadığı ölçülecektir.
2. Kursiyerin kendi kendine yaptığı tüm öğrenim faaliyetleri değerlendirilecektir.
3. Değerlendirme; teorik ve uygulamalı olarak yapılmalıdır.
4. Teorik değerlendirme, programın tüm amaçlarının kazanılıp kazanılmadığını ölçecek şekilde yapılmalıdır.
5. Değerlendirme 100 puan üzerinden yapılmalı ve sınav başarısı Yaygın Eğitim Kurumları Yönetmeliği esaslarına göre belirlenmelidir.

PROGRAMIN UYGULANMASINDA KULLANILACAK ÖĞRETİM ARAÇ-GEREÇLERİ

- 1) Programın uygulama sürecinde; kaynak ders kitapları, kaynak ders kitaplarının bulunmaması durumunda öğretmen/öğretici tarafından hazırlanan ders notlarından yararlanılabilir.
- 2) Yararlanılacak kaynak araç-gereçler; Video, fotoğraf, eğitim tahtası, barkovizyon, slayt.

BELGELENDİRME

Kursu başarı ile tamamlayanlara, kurs bitirme belgesi düzenlenir.